

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. VI. Quomodo Clericis ab intestato decedentibus succedatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

rum, cohortalium, fabricensium, quæ specificantur in l. 1. 2. 4. 5. § ult. C. de hered. Decur. An vero hoc privilegium successionis omnibus aliis Collegiis licitis, & honestis tribuendum sit, controvertitur. Probabilius est, nulli alteri illud competere, quam cui speciatim in legibus tributum est. Vid. Stryck. d. tract. dissert. 5. §. 37. & seq. Gonzalez ad cap. 1. h. t. num. 5. § 6.

73 Quodsi denique neque consanguinei, nec conjugum alteruter superstes sit, solet per publicum proclama denuntiatio fieri, ut, si qui ad defuncti hereditatem se legitimare veliat, intra certum terminum compareant, ac legitimis probationibus de jure suo fidem faciant, quo termino elapso, & nemine comparente, bona incipiunt fieri vacantia l. fin. C. de bon. vacant. eaque fisco cedunt, non quidem jure hereditario, sed superioritatis, & regalium l. 1. § 4. de bon. vacant.

74 Si quæras, quamdiu fiscus in bonis vacantibus jus succedendi habeat? Resp. sub distinctione aut facta est denuntiatio bonorum fisco, aut facta.

non est. Si prius, debent intra quadriennium à tempore denuntiationis, non vero à die vacantis hereditatis numerandum bona vacantia à fisco agnosci l. 1. §. 2. ff. de jur. fisci. l. 1. § tt. C. de quadrienn. præscript. secus, si intra hoc spatium non fuerint agnita, is, qui hæc bona bona fide, tamen sine titulo, possedit, contra fiscum ea præscripsit, d. l. 1. Quodsi fisco denuntiatio facta non sit, tunc possidens, ut titulo præscriptionis bona vacantia sua faciat, decursu 20. annorum opus habet l. 13. ff. de divers. § temp. præscript. secundum Manzum tamen in epitom. de success. fisci §. 2. num. 35. & Boërium decis. 264. num. 23. privatus talia bona etiam ante denuntiationem, bona fide & titulo vel singulari, vel pro herede interveniente, ordinario tempore, mobilia quidem triennio, immobilia vero decennio præscribere poterit. l. 18. ff. de usurp. § usucap. Covarruv. ad cap. 2. de R. Jur. in 6. part. 2. §. 2. num. 8. Quodsi vero talia bona vacantia à nemine possideantur, poterit ea fiscus sibi etiam post quadriennium vindicare.

§. VI.

Quomodo Clericis ab intestato decedentibus succedatur?

SUMMARIA.

75. In bonis Clericorum patrimonialibus, vel quasi talibus successio regulatur secundum leges juris communis. 76. Opponitur cap. 1. h. t. 77. Cujus sensus genuinus exponitur. 78. In bonis prospectu Ecclesiæ acquisitis succedit Ecclesiæ. De consuetudine, vi cujus consanguinei sibi successionem arrogant, remissivè. 79. Quid nomine Ecclesiæ ab intestato succedentis intelligatur? 80. Fructus ultimi anni inter successorem in beneficio, & hæredes ab intestato pro rata temporis dividuntur.

Di-

75 **D**ico I. in bonis patrimonialibus, vel quasi talibus Clericorum, successio regulatur secundum leges in *preced.* §§. expositas, ita, ut, si ad sint consanguinei, primo loco *descendentes* veniant, puta liberi *legitimi*, quos ex matrimonio legitimo ante susceptos SS. Ordines, susceperunt, exclusis spuris, quos in Clericatu constituti procreârunt, quippe, qui ex damnato coitu natis annumerantur, adeoque juxta superius dicta, successionis incapaces sunt. Gloss. in *cap. 13. V. adulteris qui filii sint legitimi.* Panormit. *ibid.* num. 32. Post descendentes veniunt ascendentes, eo ordine, quem supra descripsimus, & his deficientibus, reliqui collaterales secundum gradus prærogativam, & demum in defectum horum omnium Ecclesia, cui Clericus deservit. Ita communis, & colligitur ex *cap. 1. de success. ab intest. cap. ult. C. 12. Q. 5.* Ratio primi membri, scilicet quoad successionem consanguineorum, hæc redditur, quod Clerici bonorum patrimonialium, vel quasi talium sint veri domini, ac libere de iis, sicut laici, disponere possint per *cit. cap. 1. h. t. cap. 9. de testam.* Vivian. ad *cit. c. 1. S. Thom. 2. 2. Q. 185. art. 6. C.* sicut ergo de his bonis libere per testamentum disponere potuissent, ita æquum est, ut morientes ab intestato ea ad proximos agnatos, & consanguineos transmittant. Panormit. ad *cap. 1. h. t.* & communiter ibi interpretes. Ratio secundi, quod scilicet in defectum propinquorum bona defuncti ad Ecclesiam cui servivit, perveniant, hæc assignatur, à Viviano ad *cit. cap. 1. h. t.* quod Clerico, qui non habet consanguineos,

nullus proximior sit hæres, quam Ecclesia, quæ eum domino sociavit. *cap. fin. C. 12. Q. 5. cap. 2. de Pæn. & quod Ecclesia Clerico sit instar uxoris cap. 2. de Translat. Episc. cap. 3. de Cleric. non resid.* sicut ergo deficientibus consanguineis vir & uxor, excluso fisco, sibi succedunt *l. 1. C. unde vir & uxor* ita quoque Ecclesia Clerico propinquis destituto.

Verum huic nostræ assertioni quo 76 ad I. membrum *cap. 1. h. t.* quod nos ipsi pro firmanda nostra conclusione adduximus, negotium facessere posse censet celebris quidam author, nam citatus canon, ait, prout in plena lectione apud Gonzalez exhibetur, expresse videtur statuere, ut, si Clericus de bonis suis patrimonialibus inter vivos non disposuerit, bona post ejus excessum relicta non ad consanguineos, sed ad Ecclesiam immediate devolvantur: sic enim dictus Canon apud Gonzalez legitur: *Sed & hoc ibidem inventum est de Episcopis, Presbyteris, & Clericis, si hereditatem à domino rege, vel ab alio Principe, vel amico suo super hereditariam sortem sibi devenerit, vel acquisierint, donare eis liceat hanc, cui voluerint, dum vivunt, pro remedio animæ, ad Ecclesiam, quamcunque elegerint, vel consanguineis suis, vel amicis. Sin autem antea obierint, quam firmiter perfecerint (hoc est, consanguineis vel amicis suis bona sua donaverint) altari, cui serviunt, omnia perpetuo sanctificantur, & in jus tradantur:* ergo in posteriori casu, dum scilicet Clerici intestati moriuntur, bona patrimonialia non ad consanguineos, sed ad Ecclesiam devolvuntur.

At nihil minus est, quam ut hoc 77

T 3

tex-

textu terreamur. Obscuros quippe, imo vitiatos natales habet. Desumptus dicitur ex Concilio *Altenensi*, vel potius *Altinensi*, cum tamen in *d. Concilio* de dispositione Clericorum vel inter vivos, vel de successione in eorum bona patrimonialia nec jota habeatur. Vid. *Concil. tom. 9. edit. Veneret. pag. 260. § seqq.* Præterea vitium hujus Canonis ex eo quoque patet, quod Gonzalez in notis ad *d. cap.* scribat, Concilium *Altinense* in Germania temporibus *Conradi Imperatoris* celebratum fuisse, quorum nec unum, nec alterum verum est. Siquidem *Conradus* imperavit sæculo XI. Concilium vero prædictum habitum fuit Anno DCCCII. non in *Germania*, sed intra districtum *Aquilejensem*, jussu *Paulini Aquilejensis Episcopi* indictum, unde apparet, hunc Canonem, prout à *Burchardo* collectus, & à *Gonzalez* in plena lectura exhibetur, sublestæ prorsus fidei esse, nec quod ibi de consanguineis, & amicis mentio fiat, ullam propterea rationem habendam esse. Quid ergo? nullam habebit authoritatem dictus Canon, quem tamen nos ipsi pro stabilienda nostra Conclusionem adduximus? habet omnino, sed non aliunde, quam quod compilationi *Decretalium* legitime insertus sit. Nam ipse *Gonzalez* testatur, complures Canones in *Decretalibus* reperiri, qui in libris, ex quibus citantur, non reperiuntur, nihilominus authoritate decisiva pollere, eo solo ex capite, quod *Decretalium* Compilationi authoritate *Gregorii IX.* inserti, & approbati fuerint. V. *Gonzalez* in *apparat. de orig. & progr. Jur. Canon.*

num. 54. Quapropter, cum *d. cap. 1. h. t.* prout reperitur in compilatione *Gregoriana*, consanguineorum mentionem non faciat, sed simpliciter decernat, ut, si Clericus in vita non disposuit, prout libere de rebus suis patrimonialibus potuisset, post mortem ejus prædicta bona ad Ecclesiam, cui servivit, devolvantur, bene inferunt interpretes, hunc textum exaudiendum esse de casu, quo nulli propinqui defuncto Clerico superstitis fuerint. Nec enim alius Canon ostendi potest, quo hac in parte à dispositione *Juris Communis Civilis*, *Jus Canonicum* recessisset, ergo, quod illo jure circa successionem consanguineorum dilucide cautum est, nostro quoque jure tacite receptum fuisse dicamus, necesse est. *arg. cap. 1. de N. O. N.*

Dico II. in bonis prospectu Eccle-78
siæ acquisitis Clerico ab intestato cedenti de Jure communi succedit Ecclesia, non vero consanguinei. Textus sunt in *cap. 1. 7. § 12. de testam.* & est communis DD. consuetudo tamen jam passim invaluit per *Germaniam*, *Galliam*, & *Belgium*, ut testantur *Zypæus* in *Analyf. ad tit. de testam. n. 1.* *Corvinus de Person. § benef. lib. 7. tit. 5. num. 8.* *Van-Espen J. E. V. part. 2. tit. 33. cap. 8. num. 20. § 21.* *P. Reiffenstuel ad h. t. num. 65.* & alii, ut bona à defuncto Clerico relicta indiscriminatim hæredibus sive consanguineis ab intestato deferantur, quam tamen consuetudinem rursus ita limitandam censent laudati DD. ut ad illa bona, quæ nomine Ecclesiæ à defuncto comparata certò constat, nequaquam se extendat. Quid vero, quantum-
que

que huic consuetudini deferendum sit, prolixius examinat P. Engel in *Manual. Paroch. part. 4. cap. 4. num. 26.* consulendus quoque laudatus Espenius *cit. cap. §. 33. §. 2. seqq.*

79 Cum vero in utraque Conclusionem dictum fuerit, quod bona Clericorum ab intestato decedentium pro varietate bonorum ad Ecclesiam devolvantur, hinc jam declarandum est, quid nomine Ecclesiae ab intestato succedentis intelligatur. Respondemus subinde sub distinctione. Si defunctus certam administrationem, vel beneficium habuit, in quo unum tantum, successorem in officio, vel beneficio fortitur, uti sunt Episcopi, & alii Praelati, tunc successoris nomine Ecclesia venit, & bona ab antecessore relicta eidem consignanda, qui ea in timore DEI, sicut alia bona Ecclesiastica administrabit, & dispensabit. Quod si vero aliquis administrationem bonorum Ecclesiae non habens de communitate, vel Collegio Ecclesiae mortuus fuerit, v. g. Canonicus, tunc Ecclesia nomine tota Congregatio, vel Capitulum intelligitur, & omnia relicta nec ad Episcopum, nec ad successorem in Canonicatu, sed ad communem casam Capituli deferuntur. Si Clericus diversa beneficia in diversis Ecclesiis habuerit, divisio facienda erit proportionaliter ad redditus ex utraque Ecclesia perceptos ut in *pr. tit.* jam dictum

est, & est textus in *cap. 12. d. testam. Panormit. ibid. num. 10.*

Quæres, ad quem spectent fructus 80 ultimi anni à beneficiato defuncto relictæ? Resp. probabiliter pro rata temporis inter hæredes defuncti, & successorem dividendos esse, ita, ut, qui 3. v. g. anni partibus Parochiam administravit, mortuus 3. partes ad hæredes transmittat, qui duabus, 2. *arg. l. 8. §. 1. ff. solut. matrim.* quia etiam inter Clericum & Ecclesiam quoddam matrimonium spirituale intercedit, consequenter sicut ibi marito propter onera matrimonii, ita hic propter servitium Ecclesiae fructus cedent. Covarruv. *lib. 1. Var. resolut. cap. 15. n. 12.* Zoësius *h. t. num. 13.* Zerola in *prax. Episc. part. 1. V. beneficium §. 6. §. part. 2. V. renuntiatio §. 2.* Nec enim, ut aliqui putant, Clerici instar usufructuorum fructus tantum perceptos ad hæredes transmittunt, pendentes vero successoris relinquunt, quia Clericus proprie usufructuarius non est, sed velut maritus, ut dictum, pro oneribus & servitiis fructus percipit, usufructuarius vero tantum ratione *juris realis*, quod per mortem ipsius cum usufructu extinguitur, ut de pendentes fructibus nihil nisi forte expensas sperare possit. Vide quæ scripsimus ad *tit. de Pecul. Clericor.*

num. 13.

TI-